DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr.569. Sobota,dnia 11-go września 1943. Rok IV.

PO KAPITULACJI WŁOCH.

Decyzja rządu włoskiego proszenia o rozejm i w następstwie bezwarunkowa kapitulacja, znalazła pełne poparcie w społeczeństwie i armii włoskiej.Wiadomości nadchodzące z Włoch są w tej chwili jeszcze chaotyczne,niemniej stwierdzić można,że jedynym i ogólnie znienawidzonym wrogiem Italii są Niemcy. Całe Włochy przeszły na stronę aliantów,nieliczna tylko grupka przywódców faszystowskich,która po upadku Mussoliniego uciekła do Niemiec,"nie uznaje" kapitulacji,a na rozkaz i za pieniądze Berlina utworzyła "rząd narodowo-faszystowski",urzędujący w tej chwili w Niemczech. Na czele tego marionetkowego rządu stanął "w imieniu Mussoliniego" Farinacci,który dorobiwszy się malwersacjami za reżimu faszystowskiego majątku,zbiegł przed aresztowaniem do Niemiec. Mussolini przebywa jeszcze na wyspie Ponca pod opieką niemieckiego garnizonu,należy się więc spodziewać,że Hitler każe mu stanąć na czele rządu utworzonego przez Farinacciego,próbując w ten sposób storpedować rząd Badoglio i jego kapitulację. Katastrofalne następstwa - jakie kapitulacja Włoch musi sprowadzić na Rzeszę - próbują Niemcy zneutralizować przez okupację Italii. Gros wojsk niemieckich znajduje się w północnych Włoszech,tam więc zaprowadzili Niemcy stan wyjątkowy i wzięli zakładników spośród ludności. Naczelnym dowódcą niemieckiej armii w Lombardii został mianowany Rommel /ciekawe czy równie szybko będzie uciekał przez Alpy,jak przez pustynię Libijską.Przyp.red./. Silne oddziały wojsk niemieckich pod wodzą marsz.Kesselringa posunęły się na południe i po nocnym bombardowaniu i ostrzeliwaniu Rzymu zajęły Wieczne Miasto. Watykan - według ogłoszenia Berlina - znajduje się pod "opieką" wojsk niemieckich. Marsz.Badoglio opuścił stolicę,córka jego przybyła do Szwajcarii. Los króla włoskiego dotychczas nieznany,pogłoski o jego abdykacji są nieprawdziwe. Miasta Verona, Cremona,Como,Genua i Spezzia zostały zajęte przez Niemców po zaciętych walkach z wojskami włoskimi. Pochód niemiecki na Mediolan został wstrzymany przez wojska włoskie w Brescii, gdzie trwają gwałtowne walki. Turyn,Wenecja i Florencja znajdują się w rękach włoskich, utrzymane dotąd po walkach ulicznych. W Tortonie Niemcy zostali pobici i zmuszeni do wycofania się. Przełęcz Brenneru została obsadzona przez bersaglierów i pułki alpejskie,które przecięły komunikację z Niemcami. Jeden z tuneli brennerskich został wysadzony. Niewiadomo czy wojska włoskie utrzymują dotąd swe pozycje. Przed opuszczeniem Rzymu marsz. Badoglio wydał rozkaz siłom zbrojnym Włoch wykonywać wszystkie zlecenia aliantów i wezwał naród do wykonania warunków rozejmu oraz udzielania pomocy wojskom włoskim i sprzymierzonym. Naród i wojsko podporządkowały się zleceniom prawowitego rządu. W Turynie,Mediolanie, Florencji,Wenecji i innych miastach trwają antyniemieckie demonstracje i walki uliczne z oddziałami niemieckimi. W Mediolanie przywódca socjalistów Benelli wezwał do walki z Niemcami. Kolejarze,robotnicy portowi i komunikacji proklamowali strejk i uniemożliwiają Niemcom transporty. Rozkazy aliantów są spełniane bez zastrzeżeń. Wojska włoskie w półn. Italii toczą walki z Niemcami,domagającymi się złożenia broni. Lotnictwo włoskie ucieka do baz afrykańskich. Flota wojenna Włoch opuściła port w Spezzi i płynie na Sycylię. Gdy samoloty niemieckie zaatakowały odpływające okręty,otwarły one ogień do samolotów i statków niemieckich stojących w porcie. Badoglio rozkazał również flocie handlowej przekazać statki do dyspozycji sprzymierzonych.

Z drugiej strony obsadzanie południowych Włoch przez aliantów znajduje się w pełnym toku i natrafia na opór tylko niemieckich wojsk,znajdujących się w pewnych punktach. Silne oddziały amerykańskiej V armii i wojsk brytyjskich wylądowały w rej.Neapolu i po zaciętych walkach z Niemcami rozszerzyły swe przyczółki. Wywalczono również drogę wgłąb kraju. W Salerno trwają walki z 16-tą niem.dywizją pancerną,wzięto jeńców. Wojska włoskie przeszły na stronę aliantów i walczą z Niemcami. Silne formacje bombowców uderzyły na kwaterę Kesselringa we Frascati pod Rzymem,burząc budynek kwatery. Keselring ledwie uszedł z życiem. 8-ma armia posuwa się szybko naprzód wśród walk z Niemcami. Zdobyto w Calabrii Vibo Valentia,kierując następnie atak na Pizzo. Zajęto również port Tarento,co pozwala na opanowanie Apulii i otwiera flocie sprzymierzonych możliwości operacji na Adriatyku, na który wpłynęły już jednostki brytyjskie i amerykańskie. Opanowano również morze Jońskie. Na Adriatyku koło brzegów Albanii pojawiły się okręty wojenne i transportowce sprzy-

rierzonych. W walkach nad Frascati i w południowych Włoszech zestrzelono 46 niem.myśliwców,tracąc 6 własnych.

Okupacyjne wojska włoskie w Sabaudii /Francja/ nie pozwoliły się Niemcom rozbroić i przeszły w pełnym rynsztunku w sile 20.000 do Szwajcarii. Oddziały włoskie w środkowej Sabaudii stoczyły ostre walki z Niemcami,a nie mogąc się przebić do Szwajcarii,przyłączyły się w sile 8.000 ludzi do powstańców francuskich. Na Korsyce wojska włoskie z pomocą ludności rozbroiły niemieckie garnizony i opanowały wyspę. Niemcy wysłali statkami wojska na Korsykę,w tej chwili niewiadomo w czyich rękach znajduje się wyspa.

Bałkany są widownią zupełnego chaosu i zażartych walk Włochów i powstańców z Niemcami. Niemcy zajęli Lublanę,stolicę Sławonii. W Dalmacji wojska włoskie odparły ogniem próby rozbrojenia ich przez Niemców i Chorwatów. Raguza i Spalato zostały zdobyte przez Niemców,wokół miast toczą się walki połączonych z powstańcami wojsk włoskich przeciw Niemcom i Chorwatom. Linia kolejowa do Zagrzebia została przerwana,w Zagrzebiu doszło do starć z Niemcami. W Jugosławii Włosi nie pozwolili się rozbroić,współpraca z powstańcami została nawiązana. Niemcy dokonali w Serbii masowych aresztowań,biorąc zakładników. W Albanii,Darazzo i Walona obsadzono są przez Niemców,Tirana w rękach włoskich. Rozgorzały ostre walki z Niemcami powstańców albańskich zasilonych Włochami. Włosi i powstańcy uderzają w stronę morza dla opanowania wybrzeży. W Grecji wojska włoskie maszerują do wybrzeży. Garnizon włoski w Salonikach został przez Niemców rozbrojony. Król grecki wydał ludności rozkaz udzielania pomocy oddziałom włoskim. Z portu Patras wypłynęła flota włoska,kierując się ku sprzymierzonym. Była ona atakowana przez lotnictwo niemieckie. Do Salonik przybył marsz.Keitel. W Bułgarii napięcie wzrasta. Po sesji parlamentu Filoff utworzył proniemiecką radę regencyjną,mianując jej członkami siebie,ks.Cyryla i ministra wojny Michoffa. W Sofii odbyły się prosowieckie demonstracje wśród okrzyków "Rosyjscy przyjaciele uwolnią nas od tyranii i Niemców". Przed gmachami ustawiono karabiny maszynowe. Samoloty sprzymierzony rozrzuciły ulotki z żądaniem natychmiastowej kapitulacji. Rumunia przeżywa również gorączkę. Wojska rumuńskie odmówiły Niemcom pomocy przy rozbrajaniu Włochów. W Bukareszcie wielki niepokój o los armii rumuńskiej na Kubaniu. Na Węgrzech regent Horthy,po sesji parlamentu,odbywa narady z szefami sztabu.

W Niemczech wybuchły rozruchy w Monachium. W Berlinie patrolują ulice silne oddziały SS-ów. Hitler po naradach w Berchtesgaden wygłosił 16-to minutowe przemówienie ze swego gabinetu,które omówimy - z braku miejsca - w następnym numerze. Włosi w Berlinie otrzymali rozkaz zgłoszenia się do dyrekcji policji. Robotnikom włoskim żądającym powrotu do domu,zagroziło gestapo obozami koncentracyjnymi. Szwajcaria zarządziła mobilizację. Oddziały graniczne postawione będą na stopie wojennej.

NA WSCHODZIE CORAZ SZYBSZY ODWRÓT - NA ZACHODZIE GROŹBA INWAZJI.

Coraz to nowe linie obronne Niemców są przełamywane,odwrót staje się coraz szybszy, a miejscami zamienia się w ucieczkę. Rosyjskie sukcesy są coraz poważniejsze. Na północ od Briańska zdobyli Rosjanie Ludinowo. Na półn.Ukrainie zdobyto szturmem Bachmacz i Borsnę na linii Konotop-Kijów,oddalony już tylko o 80 km.Cztery dywizje niemieckie broniące Bachmacza zostały rozbite i uciekają w popłochu. Po zdobyciu Bachmacza posunęli się Rosjanie za dzień 30 km. W Zagł.Donieckim po zajęciu Stalino,Rosjanie posunęli się za trzy dni o 100 km. i zdobyli Szaplino na linii Stalino-Dniepropietrowsk. Zajęcie Barwenkowa oskrzydla pozycje niemieckie pod Isjum. Nad morzem Azowskim zdobyto Mariupol i Wolnowacha.

Wspólny komunikat brytyjskiego min.wojny i admiralicji doniósł o wielkich manewrach w kanale La Manche z udziałem sił lądowych,morskich i lotniczych. Konwój złożony z 300 statków desantowych manewrował przez długie godziny w kanale La Manche nie napotykając na najmniejszą nawet próbę interwencji ze strony Niemców. Ćwiczenia odbywały się w pełnym świetle dziennym w pobliżu brzegów Francji. Na pokładach znajdowały się oddziały w pełnym pogotowiu do akcji. Operacje obliczone były z dokładnością do ułamka sekundy. Był to pierwszy wypadek od roku 1940 manewrowania setek statków angielskich koło wybrzeży Francji. W czasie tej operacji tysiące samolotów bombardowało Francję,a zwłaszcza Boulogne,wykonując 3.000 lotów. W następny dzień atakowano prócz Francji fabrykę samolotów pod Paryżem. Straty 8 maszyn,zniszczono 15 niem.myśliwców.

OSTATNIE WIADOMOŚCI Z DNIA 11.bm. - godz.8.20 rano.

- Dwa krążowniki,2 kontrtorpedowce i 2 lotniskowce włoskie przybyły do Gibraltaru. Wojska aliantów,które wylądowały w Taranto posuwają się w szybkim marszu na Bari i Brindisi oraz na zachód dla połączenia się z 8-mą armią. Dowódca Mediolanu gen.Ruggiero kapitulował wobec przewagi niemieckiej.
- Oficjalny komunikat morski sprzymierzonych stwierdza,że w sierpniu zatopiono więcej niemieckich łodzi podwodnych niż zatonęło frachtowców sprzymierzonych.

NA FUNDUSZ PRASY : "Mussolinianka"-25,"Jałowiec"-100,"Bronka"-50,"Popik"-100,"Jędza"-20 zł.

WIADOMOSCI I KOMENTARZE RADIOWE.

Ostatnie dni przed kapitulacją Włoch, pełne naprężenia, znajdowały swój wyraz w charakterystycznych wydarzeniach natury politycznej, które w pierwszym rzędzie pojawiały się w samej Rzeszy, bądź wśród jej wasali i krajów okupowanych. Z drugiej strony państwa sprzymierzone prowadząc swą ofenzywę militarną wzmogły ogromnie akcję pełną inicjatywy na polu politycznym i dyplomatycznym. Poniżej podamy w streszczeniu najważniejsze z tych wydarzeń, ogłoszone przez radio Londyn-Waszyngton-Moskwę.

- Radio "Swit" powtórzyło za Londynem, że Hitler polecił zaaresztować prawie wszystkie inżynierów "organizacji Todt".
- Podczas gdy Niemcy ponoszą klęski na Wschodzie dla zabezpieczenia pasa pozafrontowego kokietują na gwałt Ukraińców i Litwinów ogłaszając, że otrzymają wolność i niepodległość w formie niezależnych państw w ścisłym związku z Rzeszą. Z drugiej strony stosują nadal terror wobec opornych i rozstrzelali ostatnio 5o milicjantów ukraińskich i litewskich.
- Naczelny komisarz Ukrainy Koch zażądał od Berlina, by nie wysyłano ewakuowanych Niemców na Ukrainę, bowiem wrazie konieczności cofania się wojsk na Wschodzie nastąpiłaby katastrofa w formie zderzenia się fali uchodźców z cofającymi się armiami.
- Prasa szwajcarska donosi, iż Niemcy przyznają się otwarcie do tego, że włoscy robotnicy w Niemczech i włoskie wojska na Bałkanach traktowani są jako zakładnicy, bądź celem zmuszenia Włoch do dalszej wojny, bądź dla zabezpieczenia swych oddziałów we Włoszech.
- Niemcy w Danii próbują powołać nowy rząd z dotychczasowym prohitlerowskim premierem Scavoniusem na czele. Nie mogą jednak znaleźć kandydatów na stanowiska ministerialne. W kraju trwają nadal zamieszki. Władze niemieckie zabroniły publicznego noszenia wojskowych mundurów duńskich, poleciły wydać wszelką broń pod karą śmierci do dnia 7.bm., a wszyscy, którzy nie zawiadomią władz niemieckich o prowadzeniu czy przygotowaniu akcji sabotażowej będą również ukarani śmiercią.
- Holenderska królowa Wilhelmina przemówiła do narodu, zapowiadając zbliżenie się chwili wyzwolenia, choć jej terminu nie można jeszcze oznaczyć. Królowa zapowiedziała, iż pierwszym krokiem po wkroczeniu do kraju będzie zaprowadzenie prawa wojennego. W Anglii wielu Holendrów szkoli się wojskowo pod kierunkiem fachowców i oni będą wybitnie pomocni w odzyskaniu wolności.
- Z Finlandii otrzymano wiadomość, że został tam założony obóz niemieckich dezerterów, a Szwajcaria donosi o szybkiej ewakuacji Wiednia.
- Z Waszyngtonu przybył do Londynu szef lotnictwa USA gen. Arnold, który odbędzie rozmowy z dowódcami sił zbrojnych. Gen. Arnold zapowiedział sensacyjne zmiany w lotnictwie. W najbliższym czasie użyte będą bombowce, które rozmiarami i nośnością przewyższają nawet latające fortece. Będą mogły one przebyć Atlantyk w obu kierunkach bez lądowania, są niezwykle silnie opancerzone i posiadają liczne wieżyczki z działami i karabinami. Również i nowe myśliwce są silnie opancerzone i posiadają ogromną siłę ognia. Do Londynu powrócił również lord Mountbatten, szef sztabu Brooke oraz marszałek lotnictwa Portalle.
- Do Stanów Zjednoczonych przybył z Watykanu wysoki duchowny. Wobec kursujących pogłosek Cordell Hull oświadczył, iż nic mu nie wiadomo jakoby z Watykanu przybył komisarjusz dla pośrednictwa pokojowego.
- Prezydent Roosevelt i premier Churchill poświęcają obecnie wiele uwagi w sprawie stosunków politycznych z Rosją. W Casablanca proponowali oni Stalinowi spotkanie w Chartumie. Dyskusje między obu mężami stanu dotyczą również aktywnego udziału sił brytyjskich w wojnie z Japonią oraz w wojnie w Europie. Prezydent Roosevelt oświadczył, iż po konferencji ministrów spraw zagranicznych trzech mocarstw dojdzie do spotkania Roosevelt - Churchill - Stalin.
- Sześciu spośród dziewięciu członków rządu litewskiego powołanego przez Niemcy odmówiło podpisania dekretu o zaciągu ludności do armii i szeregów robotniczych.
- Władze niemieckie zakazały sprzedaży dzienników fińskich w Norwegii, bowiem w artykułach swych prasa fińska propaguje odłączenie się od osi i zawarcie odrębnego pokoju.

SPRAWY POLSKIE.

- Jedno z pism szwedzkich przytacza opowiadanie oficera niemieckiego, który zbiegł z karnego obozu w Narwick. Został on uprzednio skazany w Polsce na dwa miesiące ciężkiego aresztu za to, że osobiście dopomagał zgłodniałym wygnańcom polskim. Gdy po odbyciu kary oświadczył, że w dalszym ciągu zastrzega sobie prawo przestrzegania najzwyczajniejszych zasad humanitarnych został wysłany do Narwick, gdzie już przebywa 8oo podobnych jemu żołnierzy niemieckich.
- Sowiecka radiostacja "Kościuszko" doniosła, że polskie oddziały zbrojne dokonały

w tych dniach poważnej operacji na drodze Puławy-Lublin. Kilka połączonych oddziałów zbrojnych uderzyło na transport niemiecki,załogę wybito,zabrano 3 samochody naładowane karabinami maszynowymi i amunicją,a resztę samochodów podpalono. Ta sama radiostacja doniosła,że z Moskwy wyruszyła na front wschodni polska dywizja im.Tadeusza Kościuszki. Jest to zdaje się dywizja pozostająca pod dowództwem komunisty pułk.Berlinga.

- Londyn w audycji poświęconej wybuchowi wojny nadał wspomnienie o bohaterskiej obronie Westerplatte. Dnia 1.września 1939 o godz.4.4o rano pancernik niemiecki "Schleswig-Holstein" zaatakował z odległości 6oo metrów Westerplatte,bronioną przez jedną wzmocnioną kompanię. Przeciwko nielicznym oddziałom polskim wystąpiły dwa dywizjony niemieckich bombowców oraz dwie dywizje piechoty zaopatrzone w armaty. Mimo tych nierównych sił obrońcy odparli 13 ataków,wytrzymując straszliwe bombardowanie z powietrza. Dopiero dnia 7. września kapitulowały resztki obrońców,gdy zabrakło zupełnie amunicji.

WIADOMOSCI LOKALNE I Z KRAJU.

- Na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej nadal trwa zbrodnicza akcja band ukraińskich. W pow.włodzimierskim wymordowano w lipcu około 3.ooo Polaków. W pow.dubieńskim wsie Pańska Dolina i Przeobraże zajęły postawę obronną i dotychczas zdołały się obronić. W większych miastach Wołynia były duże aresztowania,w Równem aresztowano 13o Polaków. W pow. radziechowskim rozrzucone są ulotki podpisane przez "Rewolucyjną Partię Ukraińską", głoszące walkę " z imperializmem niemieckim,bolszewickim i polskim". Polacy mieszkający w Radziechowie i okolicy otrzymują wyroki śmierci podpisane przez tę partię. W pow.sokalskim bandy ukraińskie mordują Polaków. W pow.tarnopolskim pojawiły się afisze nawołujące do mordowania Polaków.

- Urząd Mieszkaniowy Warszawy ma przygotować 4oo mieszkań dla uchodźców niemieckich. Volksdeutsche zajmujący większe lokale muszą oddać połowę swych mieszkań uchodźcom z Rzeszy. W Okuniewie polecono przygotować miejsce dla 7oo-set uchodźców. W Wesołej zajęto na ten cel główną ulicę. Podobne przygotowania poczyniono w Chylicach.

- Oddział legionu rosyjskiego w Aninie uciekł z koszar wraz z bronią.

- Gdańsk i Gdynia są ewakuowane,drogi z północy w kierunku Noteci zawalone są przez wozy,wózki,pieszych i t.d.,podobnie jak w roku 1939. W roj.Chojnie znajduje się wiele ewakuowanych z Hamburga,Berlina i Gdańska. W dalszym ciągu idą bez przerwy transporty ewakuacyjne.

- W Białymstoku Niemcy podpalili ghetto,Żydzi zagrożeni śmiercią rozpoczęli walkę z oddziałami niemieckimi.

- Fortyfikacje wojskowe na linii Sanu,wybudowane w czasie przyjaźni niemiecko-rosyjskiej,obsadzają dziś Niemcy oddziałami wojskowymi.

- W ubiegłym tygodniu z obozu koncentracyjnego w Woli Duchackiej uciekło około 3o Ukraińców wraz z bronią. Równocześnie z nimi uciekło kilkudziesięciu Żydów. W tym samym tygodniu rozpoczęła się nowa masakra Żydów. W miastach Bochni,Tarnowie,Rzeszowie i Przemyślu rozstrzelano szereg Żydów na miejscu,resztę załadowano w pociągi oświadczając im, że zostaną przeniesieni do innych obozów pracy. W rzeczywistości wysłano ich do komór gazowych w Oświęcimiu i Bełżcu. Rozpoczęto również częściowo likwidację obozów żydowskich w Krakowie. W Tarnowie i Bochni obozy żydowskie zostały zlikwidowane zupełnie,a warsztaty i ich urządzenia przewieziono do obozu koncentracyjnego w Woli Duchackiej. W tych dniach przejeżdżały przez stację w Płaszowie transporty Żydów wysyłanych do Oświęcimia. Gdy skazańcy przekonali się,że jest to ich ostatnia podróż,odważniejsi z pomiędzy nich rozpoczęli ucieczkę. Około 4o-tu ofiarom udało się zbiec. Niemcy zorientowali się dopiero koło Skawiny o ucieczce Żydów i rozpoczęli bezzwłoczny pościg. Jeden z uciekających wyskakując z pociągu złamał nogi. Dowlekł się on do chłopa i prosił go o dostrzelenie. Policja granatowa odmówiła zastrzelenia,dopiero niemiecka policja kolejowa kilku strzałami zamordowała nieszczęśliwego.

- We Lwowie Niemcy zlikwidowali na Politechnice wydziały chemiczny i architektoniczny, na których studiowało 24o studentów.

- W Niepołomicach Niemcy sprzedali za 3.ooo zł. żydowski dom pogrzebowy,ogrodzenie oraz nagrobki z cmentarza. Podobnie i cmentarzach żydowskich w Krakowie likwidowane są nagrobki.

NA FUNDUSZ PRASY : "Wrzos"-3o,"Brydyna"-1oo,"Absolwent"-5o,"Nr.876"-1oo,"Tajniak"-2o,"Wiedonka"-2o,"Oluś"-5o,"Cegiełka"-3o,"Żyła"-2o,"Jodła"-2o,"Sąsiadka"-2o,"Niemka"-2o,"Flora-4o,"Andrzej"-5[illegible],"Władysław"-3o,"Młody"-2o,"[illegible]"-2[illegible],"Ludwik"-3o,"Felek"-2[illegible],"[illegible]